

Abstrakt

Literatura zabývající se vývojem anglické slovní zásoby se obecně zaměřuje především na nové přírůstky v podobě výpůjček, novotvarů a slovotvorby, zatímco téma obsolescence či zastarávání a ztráty lexika zůstává málo prozkoumané. V období raného novověku se nová slova v anglickém jazyce objevovala nebyvalým tempem, a to zejména v letech 1590-1620, jak dokládá online slovník Oxford English Dictionary pomocí nástroje Timelines. Současně s rychlým rozšiřováním slovní zásoby docházelo k zastarávání nebo úplnému zániku jiné její části. V průběhu raně moderního období ztratila angličtina značnou část své slovní zásoby, včetně těch novotvarů, frází a výpůjček, které se do jazyka dostaly teprve před několika desetiletími či staletími.

Na základě skutečných příkladů z korpusu digitalizovaných anglických knih z raného novověku EEBO (Early English Books Online) poskytuje tato disertační práce pohled na roli, kterou ve vývoji raně moderní angličtiny zastává obsolescence a ztráta lexikálních prostředků. Na základě frekvenčních údajů byl vytvořen seznam slov, která podle během tohoto období pravděpodobně zanikla. V tomto seznamu kandidátů jsou uvedena slova jako *sacerdote* (lat.), *travailier* (fr.) a *breastlap* (en.), která byla na počátku raného novověku běžná, ale do konce 17. století se z korpusu vytratila, pravděpodobně v důsledku konkurence s jiným již existujícím, rozšířenějším a možná i domáctěji znějícím synonymem.

Ačkoli za základní katalyzátory obsolescence jsou většinou považovány synonymie a polysémie, k dalším relevantním faktorům patří například zánik původního referentu slova, oslabení emfáze v důsledku nadužívání a politická korektnost. Následoval výběr nejslibnějších kandidátů a analýza s diskuzí o podmínkách, které mohly vést k úpadku těchto slov. Na základě příkladů čerpaných z korpusu EEBO a předchozích klasifikací Vissera (1949) a Görlacha (1991) bylo navrženo několik potenciálních systémů klasifikace lexikální obsolescence, které zohledňují formu a funkci, jazykově vnitřní a vnější procesy a také reálné projevy obsolescence v praxi.

Klíčová slova

raná moderní angličtina, lexikální obsolescence, zastarávání slov, EEBO, klasifikace obsolescence